

Lemvig og omegns valgmenighed 125 år.

v. Ulla Lauritsen

I sammenligning med de gamle middelalderkirker er Johanneskirken i Lemvig et rent barn. Loven om valgmenigheder kom i 1868, og i 1875 blev der bygget valgmenighedskirke i Bøvlingbjerg. På Lemvigegnen var der flere, der besøgte kirken i Bøvling, men man begyndte også at gå med byggeplaner selv.

I 1883 tog man fat på opførelsen af kirken. Forud var gået mange spekulationer og møder. Man havde sat en indsamling i gang, som fremdeles løb hen over sommeren. Man havde

endvidere taget kontakt til Andreas Bentsen, som var lærer ved Vallekilde Højskole. Han var oprindelig uddannet tømrer, men blev altså senere lærer. Han var også lærer ved Håndværker-skolen i Vallekilde, som han var med til at stifte sammen med Trier. Landet over blev der i årene 1870 – 1900 bygget 23 Fri – og Valgmenigheder, hvoraf Andreas Bentsen stod for opførelsen af de 11. Mange af de kirker og forsamlingsbygninger, han byggede, har en konstruktion, så rummet går helt op i kip og med en blotlagt tømmer-konstruktion, således som det ses i Johanneskirken.

Byggegrunden til kirken blev skænket af Kirstine og Peter Madsen på

Møllegården. I hele opførelsesperioden spiste håndværkerne gratis hos Kirstine Madsen. Sidst i juni blev kransen hejst op en smuk sommerdag, og hele mandskabet tog plads fra murens sokkel til den øverste spids i tårnet og sang og sang "På Jerusalem det ny", så folk, der færdedes nede i byen stod stille og lyttede. Herefter gik det rask fremad, og 3. søndag i advent, Johannesdag (evangelieteksten handler om Johannes Døberen), kunne kirken indvies. I dag kan det synes utroligt, at man kunne opføre en så stor bygning for 14.040 kr., hvoraf man ved byggeriets færdiggørelse havde indsamlet hele summen på nær 212 kr.

Da jeg første gang trådte ind i kirken, tænkte jeg: "Jamen, den er jo rund". Den er ottekantet eller korsformet, båret af 8 slanke træsjøler, men bænkenes placering omkring døbefont, alter og prædikestol gør, at kirken virker rund. I de første år indtil 1889 havde man ved alteret et ganske simpelt trækors omviklet med en ranke blomstrende lyng, som hvert år blev fornyet.

I den gamle protokol står der d. 21. marts 1889, at Kirstine Madsen havde skænket et alterbillede til kirken. Det er det alterbillede, som vi fortsat har, forestillende Jesus vandrende på Genezareth Sø, hvor han drager den synkende Peter op af bølgerne. Forud er gået en lang dag ved søen, og Jesus havde bispist 5000 mand. Ved slutningen af dagen var Jesus gået væk for at bede, og da han vendte tilbage havde disciplene lagt fra land og var

allerede et stykke ude på søen. Vinden var blæst op og bølgerne begyndt at blive høje. Jesus begav sig ud mod båden, vandrende på søen. Først blev disciplene bange og troede, det var et spøgelse, men Jesus sagde: "Frygt ikke, det er mig". Peter sagde: "Hvis det er dig – da byd mig at komme til dig på vandet". Jesus sagde: "Kom", og Peter trådte ned fra skibet og gik på vandet for at komme hen til Jesus: Men pludselig blev han grebet af frygt og begyndte at synke ned i bølgerne og råbte: "Herre, frels mig" Jesus strakte sin hånd ud, tog fat i Peter og sagde: "Du lidet troende. Hvorfor tvivlede du?". Kristusskikkelsen er omtrent af legemsstørrelse. Billedet er malet i mørke farver. Vi fornemmer det dårlige vejr. Både søen og himlen er mørke og varsler uvejr.

Skærtorsdag i 1889 blev alterbilledet taget i brug. Den 21. april stod der i Lemvig Folkeblad, at Valgmenigheden havde fået en smuk altertavle. Videre stod: "*Lad dette være et fingerpeg om, hvorledes ordets forkyndelse, lovsangen og sakramenternes forvaltning i denne kirke kan tjene til troeslivets styrkelse*". Rammen til maleriet er lavet af snedker C.P. Christensen i Lemvig efter en tegning af Peter Nikolaj Møller, kunstmaleren, som var bosiddende i Kolding. Om ham ved vi, at han blev født i Kolding i 1838. Hans far var købmand, og da Peter Møller som 4-årig mistede hørelsen, kom han i huset hos en talelærer i København. Han blev senere elev på Kunstakademiet. Han udstillede

på Charlottenborg 1876-87, og ernærede sig siden som kunstmaler i fødebyen Kolding.

Bag orgelbænken med front ud mod kirkerummet findes 4 billeder malet af Niels Bjerre. De forestiller evangelistsymbolerne, en meget gammel tradition i det kirkelige symbolsprog.

Døbefonten er af granit. Oprindeligt hørte den middelalderlige døbefont til i Nr. Lem Kirke, men blev købt af en af byens borgere, da man fik en anden der. Den blev fundet i konsul Møllers have og blev af ham skænket til Valgmenighedskirken i 1883. Det første orgel fik man i 1916, og det nuværende, et Frobenius orgel, er fra 1963.

Relieffet, som sidder til venstre for alteret - set fra menigheden, er lavet af Torvald Westergaard, et af vore tidligere medlemmer. Torvald Westergaard var både kunstner og kunsthåndværker. På sit stenhuggerværksted i Lemvig lavede han utallige originale gravsten. Samtidig arbejdede han hele livet med skulpturer, hovedsageligt hugget i granit.

Præsterne ved Valgmenigheden

De første 22 år havde man fælles præst med menigheden i Bøvlingbjerg, hvor præsten også boede. 1. april 1907 blev Birger Kjølseth ansat som præst ved Lemvig Valgmenighed. Kjølseth kom fra en stilling som højskolelærer i Vrå. Man skulle nu ud at finde en egnet bolig til præsten og hans familie. Det

var oplagt at benytte det tidligere højskolehjem til præstebolig.

Højskolehjemmet var nærmeste nabo til kirken, og da præsten syntes godt om ideen, blev huset købt og har siden været bolig for Valgmenighedens præster. I tilknytning til præsteboligen er der forsamlingsaal. Pastor Kjølseth blev i embedet til 1920. Efter Genforeningen blev han kaldet til en gerning i Sønderjylland.

Man ansatte derefter Adolf Drewsen Christensen som præst. Under pastor Drewsen blev menigheden splittet, og Drewsen oprettede en frimenighed, hvortil en tredjedel af medlemmerne fulgte ham i 1925.

Den 11. oktober 1925 blev J. Chr. Hejlesen, Hårlev, indsat i embedet som valgmenighedspræst. Han var her i 6 år, men rejste i 1931, da han var blevet opfordret af Københavns Valgmenighed til at blive præst der.

Hans efterfølger blev Jakob Martin Busk Sørensen. Han kom til at virke i Lemvig Valgmenighed i ikke mindre end 40 år, og man kunne holde jubilæums- og afskedsfest for ham på én gang. Mens pastor Busk var her, blev årsmødet for de grundtvigske Valg- og Frimenigheder afholdt her i Lemvig i juni 1964.

5. December 1971 blev Tage Stausholm-Fisker, tidl. Staby, indsat som ny præst ved valgmenigheden. Mens Stausholm-Fisker var her, blev kirken underlagt en omfattende renovering, dels af ydre art (mure, vinduer og tag) og dels indvendigt, hvor den rødlige farveholdning, som

kirken er "født" med, blev nuanceret i flere farvetoner. Loftet blev istandsat og er stadig meget smukt. Den største ændring i kirkerummet var dog, at døbefonten fik en ny placering – dog ikke i centrum under lysekronen, men i midtergangen nær trappen til altret. I slutningen af januar 1981 opsagde Stausholm-Fisker sin stilling. Han skulle være sognepræst i Asferg–Faarup ved Hobro.

Som hans afløser fik man Holger Knudsen, der kom fra en stilling som forstander ved Testrup Højskole. I Holger Knudsens tid undergik forsamlingsalen en omfattende forvandling/renovering. Det skete i 1991, således at vi i dag har en smuk sal til vore aktiviteter, såsom foredragsaftener, møder med de Midt- og Vestjyske Valgmenigheder, konfirmandtræf. Salen kan også lejes af medlemmer til private mærkedage. Holger Knudsen blev i embedet i 24 år indtil 2004, hvor han og Merete ønskede at flytte til Skanderborgegnen og nyde deres otium.

Lisbeth Baggesen blev Valgmenighedens første kvindelige præst, men ønskede allerede efter et år at rejse herfra i 2005.

Igen blev embedet opslået ledigt, og i november 2005 blev Signe Paludan indsat af Provst Knud Erik Nissen, Bøvlingbjerg. Signe Paludan har trådt sine barnesko i Vestjylland. Signe Paludan har læst teologi i Århus og senere videreuddannet sig i England.

Skulpturhaven

Der hører ingen kirkegård til Lemvig Valgmenighed. Medlemmerne bliver begravet på sognekirkegårdene enten i Lemvig eller landsognene omkring Lemvig. Der er dog et stort grønt område omkring kirken, som i dag rummer en skulpturhave. I 1994 skænkede Torvald Vestergaards arvinger en samling skulpturelle værker til Lemvig Museum, og der blev anlagt en skulptursti, der strækker sig fra Lemvig Museums have, op langs den 182 trin høje Stationstrappe og slutter ved Lemvig og Omegns Valgmenighedskirke. I haven finder man de skulpturer, der har et religiøst indhold. Her står de så i naturens grønne rum med udsigt over by og fjord.

Ved kirkens 125 års jubilæum i 2008 bestemte man sig for at købe 2 kunstværker, som har fået deres plads i selve kirkerummet. Man har herved fuldendt historien med familien Westergaard. Derfor kan man, når man i dag træder indenfor, se Eigil Westergaards "Maria Magdalene møder Kristus påskemorgen" til højre i midten af kirken. Eigil Westergaard har ligesom sin far Torvald Westergaard ernæret sig som kunstner og kunsthåndværker i Lemvig. Over for Eigil Westergaards sten, i venstre side af kirkerummet ser man datteren, Laila Westergaards to dele af et samlet værk – en åben og en lukket bog. Laila Westergaard har fulgte familietraditionen med at hugge i sten. Hun bor i København og ernærer sig udelukkende som kunstner.